

Praktijkboek Presentie

Door Werner van de Vrede, ambulans hulpverlener

In 2001 kwam *Een Theorie van de Presentie* uit. In dit vuistdikke boek beschrijft Andries Baart zijn onderzoek naar wat nu eigenlijk goede zorg is. Hieruit komt kort gezegd naar voren dat je als hulpverlener 'present' moet zijn: aanwezig, aanraakbaar, waarlijk betrokken. Dit klinkt wellicht al te makkelijk, maar dat is het natuurlijk niet. Na het verschijnen van dit eerste presentieboek is Stichting Presentie opgericht die het doel heeft de presentiebenadering verder te funderen en te verspreiden. Presentie is geen methodiek, het is een manier van de ander benaderen die voorafgaat aan methodes en protocollen. De presentiebenadering heeft zich sindsdien ruimschoots bewezen. Er is veel praktijkonderzoek gedaan en er zijn veel hulpverleners en instellingen die successen boeken met deze manier van werken. De uitgebreide literatuur over dit onderwerp had echter wel één manco. De filosofische basis van presentie is vrij stevig en dat is terug te lezen. Het eigen taalgebruik, de degelijke, voor sommigen nogal

omslachtige manier van formuleren; het is niet voor iedereen weggelegd. Verdiepen in presentie kan een studielijken waar een gemiddelde hulpverlener niet zo'n boodschap aan heeft. Die wil gewoon 'doen'.

In *Praktijkboek Presentie* wordt dit tekort goedgehaakt. Het boek is specifiek voor de hbo-student geschreven en de auteurs zetten op een heldere en toegankelijke manier uiteen wat presentie zo waardevol maakt en hoe je als hulpverlener je deze benaderingswijze eigen kan maken. Typische presentie termen als aansluiten en afstemmen, relationeel werken, scharrelruimte, verdunde ernst, als een vriend, praktische wijsheid en de latende modus komen in dit boek tot leven. Zelfs het zorg-ethisch model waarin de invalshoeken van de zorgontvanger, zorgverlener en de zorginstelling worden samen gebracht wordt in dit boek op zo'n manier inzichtelijk gemaakt dat wat eerst nodeloos complex leek, plotse-ling vanzelfsprekend blijkt.

Na 18 jaar is de presentiebenadering met dit boek echt volwassen geworden. Niet enkel studenten, maar juist ook gelauwerde professionals, managers, beleidsmakers en zelfs politici zouden deze uitgave moeten lezen. In het nawoord van Baart wordt onomwonden positie ingenomen. Presentie gaat niet enkel over goede zorg, maar ook over een fatsoenlijke samenleving. Baart is met emeritaat, maar het presentiedenken blijft onverminderd actueel. Als deze uitgave een voorbode is dan heeft de presentiebenadering ook zonder haar geestelijk vader een mooie toekomst voor zich. Zorg- en hulpverlening zal altijd in ontwikkeling blijven en een zorgfilosofie die ons allemaal bij de les en de kern houdt blijft van on-schatbare waarde.

Beurskens, E., Linde, M., van der, Baart, A., (2019). *Praktijkboek Presentie*. Bussum: Uitgeverij Coutinho. (216 pp. €25,95).

